

1. Obecným trendem pozorovatelným v periodické tabulce prvků je zvětšování atomového poloměru se vzrůstajícím protonovým číslem ve skupinách (dochází k přibývání elektronů a obsazování dalších vrstev elektronového obalu). Naopak mezi prvky v jednotlivých periodách se atomový poloměr se vzrůstajícím protonovým číslem snižuje (vlivem vzrůstajících přitažlivých sil elektronového obalu a jádra).

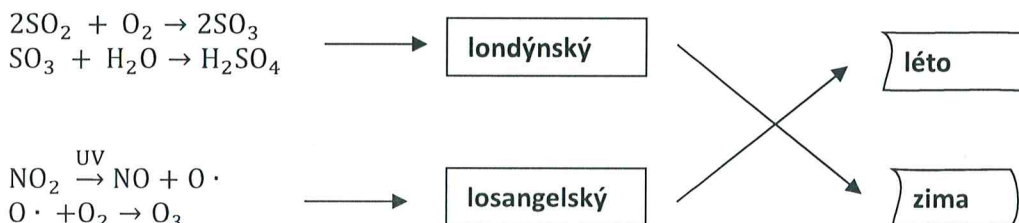
Na základě těchto informací seřadte uvedené prvky podle velikosti atomového poloměru od **největšího** k **nejmenšímu**.

chlor, kyslík, fosfor, uhlík, síra

1. F
2. S
3. Cl
4. C
5. O

2. Jedním z nejvýznamnějších typů znečištění atmosféry lidskou činností je smog. Ten se nejčastěji dělí na losangelský (oxidační) a londýnský (redukční).

S uvedenými skupinami rovnic čárami spojte, který druh smogu popisují, a kdy k němu dochází.

3. Fyziologický roztok používaný k lékařským účelům je roztok chloridu sodného ve vodě o koncentraci 0,15 mol/dm³. Vypočítejte objem vody potřebný k přípravě fyziologického roztoku rozpuštěním 121 g chloridu sodného.

$$V = 13,8 \text{ dm}^3$$

4. Kousek vaječné skořápky o hmotnosti 1,1 g byl ponořen do octa. Zakroužkujte všechna správná tvrzení.

- a) Ocet nemá na skořápku vliv.
- b) Po chvíli pozorujeme kolem skořápky bublinky vznikajícího kyslíku.
- c) Skořápku necháme přes noc v octu. Po jejím vyjmutí z octa a osušení zjistíme, že je její hmotnost větší než na začátku.
- d) Skořápku necháme přes noc v octu. Po jejím vyjmutí z octa a osušení zjistíme, že je její hmotnost menší než na začátku.
- e) Po chvíli kus skořápky v octu měkne.

7. S využitím PSP rozhodněte, které sloučeniny NEEEXISTUJÍ za standardních podmínek. Zakroužkujte je.

8. Látka A souhrnného vzorce $\text{C}_2\text{H}_6\text{O}$ v přítomnosti kyseliny sírové jako katalyzátoru poskytne látku B souhrnného vzorce C_2H_4 . Ta reaguje s chlorem za vzniku látky C souhrnného vzorce $\text{C}_2\text{H}_4\text{Cl}_2$.

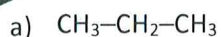
Uveďte STRUKTURNÍ VZORCE a NÁZVY LÁTEK A, B a C.

	STRUKTURNÍ VZOREC	NÁZEV
LÁTKA A	$\begin{array}{c} \text{H} \quad \text{H} \\ \quad \\ \text{H}-\text{C}-\text{C}-\text{OH} \\ \quad \\ \text{H} \quad \text{H} \end{array}$	ethanol
LÁTKA B	$\begin{array}{c} \text{H} \quad \quad \text{H} \\ \diagdown \quad / \\ \text{C}=\text{C} \\ / \quad \diagdown \\ \text{H} \quad \quad \text{H} \end{array}$	ethen
LÁTKA C	$\begin{array}{c} \text{H} \quad \text{Cl} \\ \quad \\ \text{H}-\text{C}-\text{C}-\text{H} \\ \quad \\ \text{Cl} \quad \text{H} \end{array}$	1,2-dichlorethan

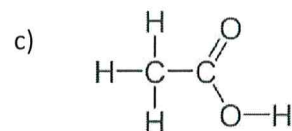
9. K uvedeným reakcím (a-d) přiřaďte vždy jednu látku, která se jimi dokazuje (I-VI).

a) Doutnající špejle vsunutá do zkumavky vzplane.	—————	I. Důkaz těžkých kovů
b) Původně nafialovělý roztok se barví dočervena v octu a domodra v roztoku mýdla.	—————	II. Důkaz oxidu uhličitého
c) Po zavedení plynu do bezbarvého roztoku sledujeme vznik bílé sraženiny.	—————	III. Důkaz glykosidické vazby
d) Na platinový drátek nabere roztok, vložíme do plamene a sledujeme jeho zelené zbarvení.	—————	IV. Důkaz kationtů barya
		V. Důkaz kyslíku
		VI. Určení kyselosti/zásaditosti roztoku

10. Označte sloučeniny, které NEJSOU ROZPUSTNÉ ve vodě.

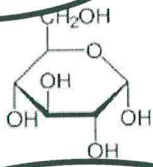

b) propanol

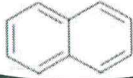

d) dekan

e)

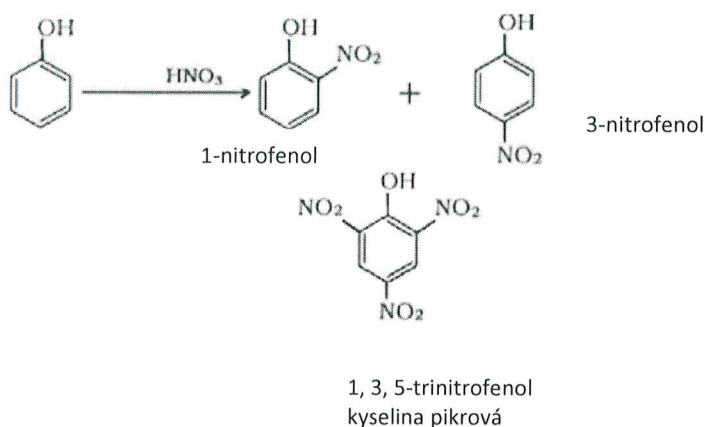
f)

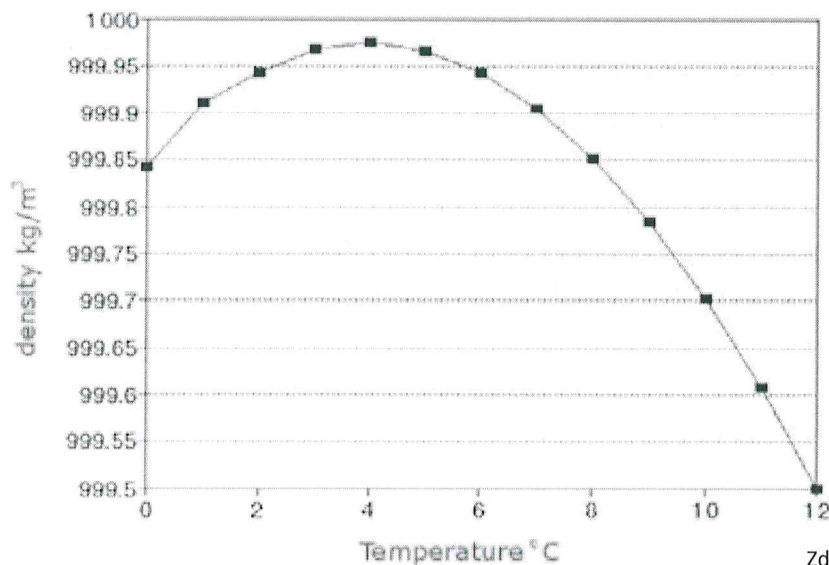
11. **Doplňte chybějící údaje:**

- a) Tuky náleží mezi skupinu funkčních derivátů karboxylových kyselin nazývaných **estery**_____.
- b) Vazba, kterou jsou spojeny aminokyseliny v bílkovinách, se nazývá **peptidová**_____.
- c) Pyruvát vzniká jako produkt biochemického procesu nazývaného **glykolýza**_____.
- d) Proces, při kterém vzniká z ATP ADP přechodem fosfátu na glukosu, katalyzuje enzym ze skupiny **transferas**.

12. **Uvedte schéma reakce fenolu s kyselinou dusičnou a pojmenujte alespoň jeden její produkt.**

13. **Graf níže udává hustotu vody v závislosti na teplotě.**

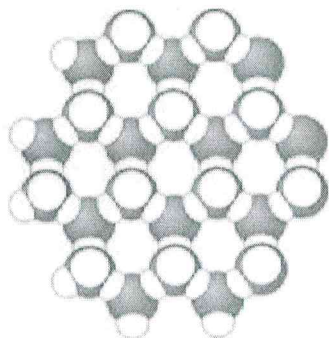
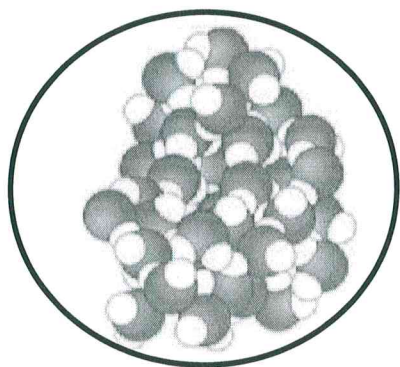

Zdroj: www.epsilontheory.com/a-song-of-ice-and-fire/water-density/

Na základě grafu uveďte přibližnou teplotu, při které na lodičku z borové kůry působí největší vztlaková síla.

4°C

Zakroužkujte obrázek, který zobrazuje strukturu vody při teplotě 5 °C.

Zdroj: Christopher AuYeung, CK-12 Foundation

Svůj výběr zdůvodněte.

Při teplotě 5 °C molekuly vody již nejsou uspořádány d krystalové struktury ledu a voda tak má vyšší hustotu.

Tomuto uspořádání odpovídá první obrázek.

14. Uvedte vždy alespoň dva prvky, jejichž název je odvozen od:

a) geografického názvu

např.: Cf, Po, Am, Am, Ge...

b) typických vlastností prvku nebo vlastností jeho nejčastější sloučeniny (vysvětlete, o které jde)

např. O – oxygenium tvoří oxidy, H – hydrogenium tvoří vodu, Cl – od chloros – zelený

c) jména významné osobnosti (stručně doplňte, o koho šlo)

např. Es – podle fyzika Alberta Einsteina, Curium podle chemičky a fyzičky Marie Curie, Lr – podle vynálezce urychlovače částic Ernesta Lawrence